

Bilaga 122

§ 156 Framtida utförande av hemtjänst

Dnr: KS 17/166

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 3 februari 2014 att avsluta valfrihetssystemet enligt LOV och i stället göra en upphandling av hemtjänstutförare enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling). Äldreomsorgsnämnden, omsorgsnämnden och kommundelsnämnderna fick uppdraget att införa den nya modellen för utförande av hemtjänst. Det nya systemet för valfrihet togs i bruk den 1 december 2014. Avtalet med de hemtjänstutförare som upphandlades enligt LOU löpte till november 2016.

En uppföljning av det nya valfrihetssystemet för hemtjänst gjordes under 2016 (beslut i kommunfullmäktige 2016-10-03, § 149). Förlängning av avtalen tecknades med samtliga utförare. Dessa löper ut i november 2017. Avtalen kan sedan förlängas ytterligare ett år, till och med november 2018.

Eftersom endast ett optionsår av nuvarande avtal med privata utförare av hemtjänst återstår behöver beslut tas avseende det fortsatta utförandet av hemtjänst i Södertälje kommun.

Beslutsunderlag

Skrivelse från S, MP och V den 1 september 2017

Social- och omsorgskontorets tjänsteskrivelse den 9 maj 2017

Rapport den 9 maj 2017

Omsorgsnämndens protokoll den 1 juni 2017, § 40

Äldreomsorgsnämndens protokoll den 30 maj 2017, § 48

Yrkanden

Kommunstyrelsens ordförande Boel Godner (S) yrkar bifall till de förslag uppdrag om upphandling av hemtjänst som framgår av ett vid sammanträdet utdelad skrivelse från S, MP och V.

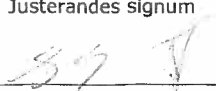
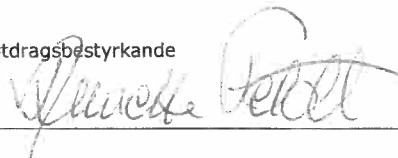
Marita Lärnestad (M), Mats Siljebrand (L) och Tage Gripenstam (C) yrkar bifall till de förslag om återgång till LOV samt en översyn av ersättningsmodellen som framgår av den reservation som allianspartierna lämnade vid äldreomsorgsnämndens behandling av ärendet.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på de båda yrkandena och finner då att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med ordförandens yrkande.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Äldreomsorgsnämnden ges i uppdrag att genomföra ny upphandling av utförare av hemtjänst enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) utifrån följande fördelningsprincip:

Justerandes signum 	Anslagsdatum 2017-09-11	Utdragsbestyrkande
---	----------------------------	---

- a) Antalet utförare ska vara fem stycken. Fyra externa utförare samt egen regi.
 - b) Verksamheten i egen regi ska stå för 60 % av det totala antalet beviljade timmar.
 - c) De fyra externa utförarnas andel av antalet beviljade timmar ska vara utförare A 13%, utförare B 13 %, utförare C 7 % och utförare D 7 %.
2. Äldreomsorgsnämnden och omsorgsnämnden ges i uppdrag att genomföra en översyn av ersättningsmodellen.

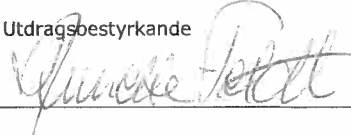
Reservationer

Marita Lärnestad (M), Mats Siljebrand (L) och Tage Gripenstam (C) anmäler reservation till protokollet med hänvisning till den reservation som allianspartierna lämnade vid äldreomsorgsnämndens behandling av ärendet.

David Winerdal (KD), ersättare i kommunstyrelsen, anmäler som särskilt yttrande att han ansluter sig till ovan nämnd reservation.

Staffan Norberg (V) anmäler och inger särskilt yttrande, bilaga § 156.

Beslutet skickas till
Akten

Justerandes signum 	Anslagsdatum 2017-09-11	Utdragsbestyrkande
---	----------------------------	---

SÖDERTÄLJE KOMMUN Kommunstyrelsen	
2017 -09- 01	
Dnr	Rnr

1 (2)

2017-09-01

Kommunalrådskansliet
Socialdemokraterna
Miljöpartiet
Vänsterpartiet

Kommunstyrelsen

Ärende 13 Framtida utförande av hemtjänst

En av våra viktigaste uppgifter framåt är att utveckla välfärden med fokus på äldreomsorgen. En väl fungerande hemtjänst är en viktig del i detta. Kommunen har ett ansvar att säkerställa att de tjänster som beviljas utförs med den kvalitet och på de sätt som avtalats. Oavsett om det är kommunen som är utförare eller någon extern leverantör. Dramatiken kring företag som i stor skala fuskade med LOV-ersättning rev upp stora sår i organisationen och minskade tryggheten hos många äldre och anhöriga.

Vi tog ansvar och agerade skyndsamt för att skapa ordning och reda. Vår utgångspunkt var att stävja fusket, säkerställa en hemtjänst med hög kvalitet och möjliggöra valfrihet för brukarna. En trygg hemtjänst och ansvar över skattebetalarnas pengar kommer i första rummet. Lösningen blev att avskaffa LOV och istället införa en modell med ett begränsat antal privata aktörer som upphandlades enligt LOU. Denna modell har nu varit i bruk i snart tre år. Enligt de utvärderingar som förvaltningen har genomförts har det också konstaterats att modellen i huvudsak har fungerat bra och har uppfyllt de målsättningar som Kommunfullmäktige har satt upp för verksamheten. Modellen har möjliggjort en rimlig tillsyn och kontroll samtidigt som de äldre har haft en möjlighet att välja mellan olika utförare.

Mot bakgrund av detta anser vi att Södertälje kommun ska fortsätta med en LOU-modell, men att den dock bör justeras något. Eftersom antalet biståndsbedömda timmar har minskat behöver de mindre tilldelningarna ökas i procentandel. Detta för att kunna upprätthålla kvalitet och effektivitet i sin verksamhet. Vidare anser vi att kommunens egenregi bör utökas något. Detta samlat innebär att vi anser att antalet externa leverantörer ska minskas från fem till fyra.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. Äldreomsorgsnämnden får i uppdrag att genomföra en ny upphandling av utförare av hemtjänst enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) utifrån följande fördelningsprincip:

- a. Antalet utförare ska vara fem stycken. Fyra externa utförare samt egen regi.
 - b. Verksamheten i egen regi ska stå för 60 % av det totala antalet beviljade timmar.
 - c. De fyra externa utförarnas andel av antalet beviljade timmar ska vara utförare A 13 %, utförare B 13 %, utförare C 7 % och utförare D 7 %.
2. Äldreomsorgsnämnden och omsorgsnämnden får i uppdrag att genomföra en översyn av ersättningsmodellen.

TJÄNSTESKRIVELSE

2017-05-09

Social- och omsorgskontoret

Kommunstyrelsen

Äldreomsorgsnämnden

Omsorgsnämnden

1 (3)

Framtida utförande av hemtjänst

KS Dnr KS 17/166, ÄON Dnr 17/015, OMS Dnr 17/033

Sammanfattning av ärendet

Beslut togs av kommunfullmäktige (2014-02-03, § 6) att avsluta valfrihetssystemet enligt LOV och istället göra en upphandling av hemtjänstutförare enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling). Äldreomsorgsnämnden, omsorgsnämnden och kommunaldelsnämnderna fick uppdraget att införa den nya modellen för utförande av hemtjänst. Det nya systemet för valfrihet togs i bruk den 1 december 2014. Avtalet med de hemtjänstutförare som upphandlades enligt LOU löpte till november 2016.

En uppföljning av det nya valfrihetssystemet för hemtjänst gjordes under 2016 (beslut KF 2016-10-03, § 149). Förlängning av avtalen tecknades med samtliga utförare. Dessa löper ut i november 2017. Avtalen kan sedan förlängas ytterligare ett år, till och med november 2018.

Eftersom endast ett optionsår av nuvarande avtal med privata utförare av hemtjänst återstår behöver beslut tas avseende det fortsatta utförandet av hemtjänst i Södertälje kommun.

I föreliggande rapport görs en uppdaterad beskrivning av nuläget utifrån den uppföljning som gjordes 2016. Uppföljningen av antalet utförda timmar inom hemtjänsten och nettokostnaderna visar en fortsatt nedåtgående trend. Arbetet med att effektivisera verksamheten i egen regi och att skapa högre rättssäkerhet och kvalitet genom bland annat införande av digital tid- och insatsrapportering pågår. De biståndsbedömda timmarna har sedan 2016 visat en nedåtgående trend.

Mot bakgrund av att Södertälje kommuns modell för hemtjänst uppfyllt de målsättningar som kommunfullmäktige satt upp för verksamheten avser kontoret att nyttja det sista optionsåret i föreliggande avtal. Kontoret föreslår därtill att ny upphandling enligt LOU görs. För att säkerställa att nya avtal tecknats innan det sista optionsåret löper ut behöver en upphandling inledas senast i februari 2018. Arbetet med att förbereda ett kvalitetssäkrat underlag för upphandlingen behöver inledas senast till augusti 2017.

Förslag på modell för upphandlingen

För att fortsatt möjliggöra för leverantörer av olika storlek att lämna anbud i upphandlingen föreslås en fortsatt procentfördelning. Kontoret föreslår dock att andelen för egen regi respektive upphandlad volym justeras för att ta hänsyn till de förändrade villkor som minskningen av antalet beviljade timmar medför. För att ge samtliga utförare i systemet så likvärdiga villkor som möjligt föreslås, att andelen timmar som tillfaller egen regi, ligger i ett spann om 40 - 55 procent och att det är kommunstyrelsen, som beslutar den exakta procentuella fördelningen mellan egen regi och externa leverantörer.

Förslaget innebär att andelen timmar för egen regi ligger mellan 40 - 55 procent. Detta innebär således att spannet 60 - 45 procent konkurrensutsätts. Två externa leverantörer föreslås få 4 - 6 procent, en leverantör 9 - 12 procent och två leverantörer 14 - 18 procent beroende på vilket beslut som fattas i kommunstyrelsen. Beräkning har gjorts utifrån en ersättningsnivå på 390 kronor och den sammantagna bedömningen är att denna fördelning, ger skäliga villkor för utförande av hemtjänst.

Ersättningsnivån är en viktig del i en ersättningsmodell. Vid uppföljning på utförd tid ökar incitamenten för utföraren att utföra den beviljade tiden. För att ytterligare säkerställa en effektiv och hållbar modell föreslås att en översyn av ersättningsmodellen görs, där även möjligheten att införa momskompensation övervägs.

Beslutsunderlag

Social- och omsorgskontorets rapport "Framtida utförande av hemtjänst", daterad 2017-05-09

Social- och omsorgskontorets tjänsteskrivelse, daterad 2017-05-09

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

En central målsättning med nuvarande modell för utförande av hemtjänst var att uppnå kostnadskontroll. Såväl antalet utförda hemtjänsttimmar som antalet beviljade timmar har minskat, vilket även nettokostnadsutvecklingen visar. Arbetet med att effektivisera egen regi verksamheten är fortsatt prioriterat. En rättssäker biståndshandläggning och god kvalitet på uppföljningen är fortsatt centrala delar i en hållbar modell för hemtjänsten. De förväntade effekterna av införandet av digital tid- och insatsrapportering är att debiteringen ska stämma överens med den utförda tiden. När det nya systemet har varit i drift en tid förväntas också myndigheten få en tydligare bild av den egentliga tidsåtgången för beviljade insatser. Sammantaget är den långsiktiga förväntade effekten av utvecklingsarbetet att de insatser som utförs och debiteras ska spegla det biståndsbedömda behovet. Den modell för ersättning som tillämpas är också en viktig faktor. Eventuella ytterligare justeringar i denna kan få ekonomiska konsekvenser.

Förvaltningens förslag till äldreomsorgsnämnden och omsorgsnämnden:

1. Nämnden tillstyrker förslaget att ny upphandling av utförare av hemtjänst görs enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) utifrån föreslagen fördelningsprincip.
2. Nämnden tillstyrker att en översyn av ersättningsmodellen genomförs.
3. Nämnden tillstyrker att Kommunstyrelsen fastställer fördelningen mellan hemtjänst som utförs i egen regi och av externa hemtjänstföretag.

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. Äldreomsorgsnämnden får i uppdrag att genomföra ny upphandling av utförare av hemtjänst enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) utifrån föreslagen fördelningsprincip.
2. Äldreomsorgsnämnden och omsorgsnämnden får i uppdrag att genomföra en översyn av ersättningsmodellen.

Rickard Sundbom

Stadsdirektör

Lenita Granlund

Socialdirektör

Handläggare: Lisa Mattsson

Strateg

Stab

Telefon (direkt): 08-5230 3422

E-post: lisa.mattsson@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Äldreomsorgsnämnden

Omsorgsnämnden

KPR

KHR

Akten

Rapport | 2017-05-09

Framtida utförande av hemtjänst

KS Dnr KS 17/166

ÄON Dnr 17/015

OMS Dnr 17/033

Lisa Mattsson

Strateg

Stab

Telefon (direkt): 08-5230 3422

E-post: lisa.mattsson@sodertalje.se

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund	3
1.1 Syfte	3
2. Aktuell lägesbeskrivning	4
2.1 Södertälje kommuns modell för hemtjänst	4
2.2 Volymer och nettokostnad	4
2.3 Beslut om ny ersättningsnivå	5
2.4 Pågående utvecklingsarbete	5
2.5 Valfärdsutredningen	6
2.6 Ny upphandlingslagstiftning	6
2.5 Brukarnöjdhet	7
2.6 Införande av kommunal hemsjukvård	8
3 Fortsatt utförande av hemtjänst enligt nuvarande modell – överväganden och förslag	10
3.1 Förutsättningar för en fortsatt hållbar modell	10
3.2 Förslag på tidplan och modell för ny upphandling enligt LOU	11

1. Inledning och bakgrund

Vid utförande av hemtjänst kan en kommun välja i vilken regi den ska utföras, antingen i egen regi eller helt eller delvis av privata utförare. Privata utförare kan erbjudas möjlighet att utföra hemtjänst genom ett valfrihetssystem enligt LOV (Lag om valfrihetssystem) eller genom att lämna anbud enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling).

Beslut togs av kommunfullmäktige (2014-02-03, § 6) att avsluta ett valfrihetssystem enligt LOV och istället göra en upphandling av hemtjänstutförare enligt LOU. Äldreomsorgsnämnden, omsorgsnämnden och kommunaldelsnämnderna fick uppdraget att införa den nya modellen för införande av hemtjänst. Det nya systemet för valfrihet togs i bruk den 1 december 2014. Avtalet med de hemtjänstutförare som upphandlades enligt LOU löpte till november 2016. I samband med beslutet om LOU-upphandling togs också beslut om att den nya modellen skulle utvärderas efter 18 månader.

En uppföljning av det nya valfrihetssystemet för hemtjänst gjordes under 2016 (beslut KF 2016-10-03, § 149). I uppföljningen gjordes en genomgång av effekter på ekonomi, administration, avtalsuppföljning och brukare. Följande konstaterades:

- Antalet utförare av hemtjänst i Södertälje kommun har begränsats och ytterligare resurser för kontroll och uppföljning av utförare har inte behövt tillföras.
- Uppföljningsenhetens uppföljning av avtalen visade att utförarna generellt uppfyller de krav som specificerats i avtalet med Södertälje.
- Antalet utförda timmar inom hemtjänsten och därmed kostnaderna har minskat alltsedan LOV avskaffades och har fortsatt att minska under den tid som LOU-avtalen har löpt.
- Myndigheten har etablerat ett fungerande system för att administrera fördelningen av timmar och brukarval.
- Myndigheten arbetar kontinuerligt med att stärka processer och rutiner för att få korrekta underlag för biståndsbedömningen.

Sammantaget visade denna uppföljning att de målsättningar som angavs i uppdraget från kommunfullmäktige hade uppfyllts. Förlängning av avtalen tecknades med samtliga utförare enligt optionsår 1. Dessa avtal kan sedan förlängas ytterligare ett år, till och med november 2018.

1.1 Syfte

Eftersom endast ett optionsår av nuvarande avtal med privata utförare av hemtjänst återstår behöver beslut tas avseende det fortsatta utförandet av hemtjänst i Södertälje kommun. Syftet med denna rapport är att ge ett underlag för detta beslut.

2. Aktuell lägesbeskrivning

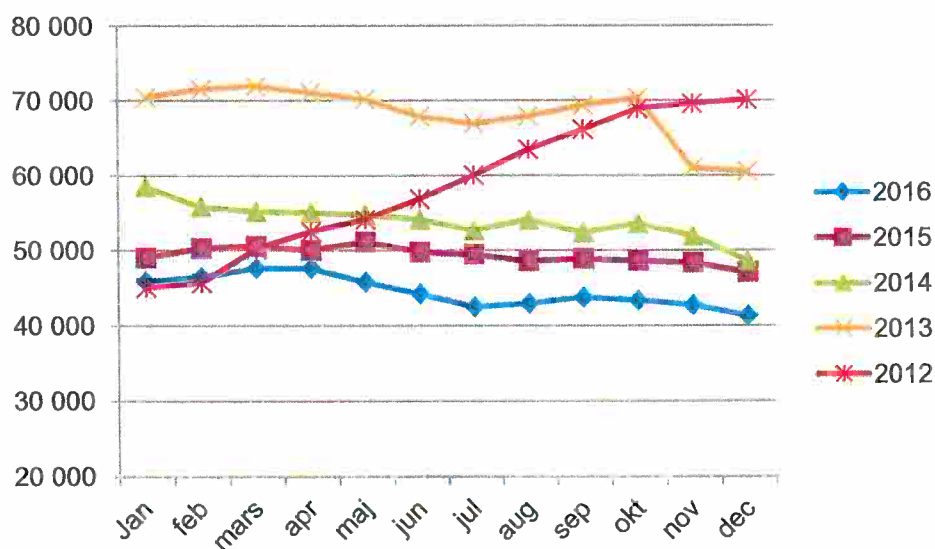
2.1 Södertälje kommuns modell för hemtjänst

Modellen har skapats utifrån en uppdelning av hemtjänstuppdraget såtillvida att en viss del avsatts för den kommunala egenregiverksamheten och resterande del har upphandlats enligt LOU. Förutom kommunens egenregi, som har den största delen av uppdraget med 55 procent av hemtjänstvolymen, har ytterligare fem utförare med olika stor andel av resterande timmar, avtal med kommunen. Andelen timmar som respektive utförare kan ha regleras utifrån det totala antalet timmar och justeras därför kontinuerligt. Brukaren kan önska utförare och om valet inte kan tillgodoses på grund av att ledig kapacitet saknas just då finns möjlighet att ställa sig i kö. Det finns också möjlighet att göra omval.

2.2 Volym och nettokostnad

En av de centrala målsättningarna vid införandet av den nya modellen för hemtjänst var att få kontroll på antalet timmar och kostnaderna för hemtjänsten. Antalet utförda timmar inom hemtjänsten har under 2016 fortsatt att ha en nedåtgående trend.

Diagram 1 Antal utförda timmar hemtjänst, personer över 65 år (inklusive larm, ledsagning och avlösning)

Detta avspeglas också i nettokostnaden för hemtjänst som 2016 är marginellt lägre än 2015.

Diagram 2 Nettokostnadsutveckling, Mkr hemtjänst personer över 65 år

(ej personligt utformat stöd eller boendestöd)

2.3 Beslut om ny ersättningsnivå

Ersättningsnivån är en viktig del i en ersättningsmodell. Vid uppföljning på utförd tid ökar incitamenten för utföraren att utföra den beviljade tiden¹. I en uppföljning som SKL har gjort under 2016 var snittersättningen för omvårdnad dagtid 398 kronor i system med elektroniskt uppmätt tid. Kommunernas olika ersättningsmodeller kan dock variera väsentligt, ex utifrån olika beslut om kompensation för glesbygd och momskompensation.

Beslut har tagits av äldreomsorgsnämnden att höja ersättningen per hemtjänststimme till 390 kronor. Ändringen gäller från den 1 juni 2017. Den nya ersättningen kommer att gälla för samtliga delar av uppdraget. Inga andra förändringar i ersättningssystemet har gjorts.

2.4 Pågående utvecklingsarbete

Arbetet med *Morgondagens hemtjänst*; att effektivisera planeringen av utförandet i egen regiverksamheten, införa digital tid- och insatsrapportering för samtliga utförare samt skapa en högre grad av likställighet i biståndsbedömningen, inleddes under 2016 och pågår alltjämt. De förväntade effekterna av införandet av digital tid- och insatsrapportering är att debiteringen ska stämma överens med den utförda tiden. När det nya systemet har varit i drift en tid förväntas också myndigheten få en tydligare bild av den egentliga tidsåtgången för beviljade insatser. Sammantaget är den långsiktiga förväntade effekten av utvecklingsarbetet att de insatser som utförs ska spegla det biståndsbedömda behovet.

¹ Se exempelvis *Val av ersättningsmodell och beräkning av ersättningsnivå*, 2008, Sveriges kommuner och landsting

2.5 Velfärdsutredningen

En utredning som varit av intresse i sammanhanget är Velfärdsutredningen, som har haft i uppdrag att föreslå ett nytt regelverk för offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster samt att se över de regelverk som i dag används när privata aktörer utför välfärdstjänster. Det handlar om regelverket för upphandling och lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV). Ett första betänkande presenterades i november 2016, Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78)².

De huvudsakliga förslagen i betänkandet kan sammanfattas enligt nedan:

- att det bör införas en reglering som syftar till att offentliga medel som är avsedda för välfärdsverksamhet i huvudsak ska användas till den verksamhet medlen är avsedda för
- endast juridiska personer som har tillstånd ska få ta emot offentlig finansiering inom välfärdssektorerna
- begränsningar av rörelseresultat

I betänkandet föreslås vidare att upphandlingar av välfärdstjänster vars värde överstiger 750 000 euro ska regleras i ett nytt kapitel i LOU, samt införande av en bestämmelse som tillåter att deltagandet i ett upphandlingsförfarande under vissa förutsättningar reserveras för organisationer som bl.a. återinvesterar eventuell vinst i verksamheten.

Dessutom föreslås att nuvarande lag om valfrihetssystem ersätts med en ny lag, där förvaltningslagen (1986:223) (FL) ska tillämpas vid handläggningen av ärenden, vilket inte är fallet enligt nuvarande LOV. Även vissa bestämmelser i FL som gäller vid myndighetsutövning, så som rätten att få del av uppgifter som tillförts ärendet genom någon annan och rätten att yttra sig över uppgifterna innan ärendet avgörs, ska gälla enligt lagen.

I slutbetänkandet, *Kvalitet i välfärden – bättre upphandling och uppföljning*, redovisas hur bättre kvalitetskrav och system för uppföljning kan utformas för välfärdstjänster. Utredningen argumenterar för att kvalitetsmätning inom välfärdssektorn är komplicerat, men att krav på kvalitet likväl behöver utvecklas och att kommunerna behöver stöd i detta. Utredningen vill peka på behovet av en mer personcentrerad omsorg, att jämlikhet är en viktig del av välfärden, vikten av personalens kompetens, behovet av tydliga krav, uppföljning och insyn samt den statliga tillsynens roll. Det framförs också att Upphandlingsmyndigheten bör ges ökade resurser för att stötta kommunerna i att formulera bra krav vid upphandlingar.

2.6 Ny upphandlingslagstiftning

Sedan den förra upphandlingen av hemtjänst gjordes har en ny upphandlingslagstiftning trätt i kraft. Utifrån de nya upphandlingsdirektiven som antogs av EU 2014 har den tidigare LOU ersatts av en ny lagstiftning från den 1 januari 2017. I och med detta upphörde uppdelningen i A- och B-tjänster. De tidigare B-tjänsterna benämns nu som "sociala och andra särskilda tjänster". Dessa tjänster ska enligt de nya direktiven annonseras i hela EU om värdet av det

² Sveriges kommuner och landsting (SKL) anförde i en kommentar på sin sida 10 mars 2017 följande: "Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är positiv till stora delar av delbetänkandet "Ordning och reda i välfärden", men menar samtidigt att utredningens konsekvenser är svåra att bedöma. SKL anser även att förslagen riskerar att bli administrativt betungande och kostsamma."
<https://skl.se/tjanster/press/nyheter/nyhetsarkiv/merordningochredaivalfardenbehovs.11593.html>.

aktuella kontraktet överstiger det tröskelvärde som fastställts för dessa tjänster.³ Formerna för detta avgör dock den upphandlande myndigheten själv.

Möjligheten till valfrihet inom ramen för LOU styrs av de grundläggande principerna. För ett ramavtal för vård- och omsorgstjänster finns möjligheten att i fördelningsnyckeln ha enskildas val eller behov. Det kan kombineras med rangordning för de personer som inte kan eller vill välja. Det ska dock tydligt framgå hur detta ska gå till så att leverantörerna förstår vad som kommer ligga till grund för att få brukare. Frågan om hur fysiska personers val och behov ska hanteras utifrån den nya LOU är dock inte helt klarlagd, men Upphandlingsmyndigheten förväntas få i uppdrag att ta fram en vägledning om tillämpningen av bestämmelsen om fördelningsnyckel, särskilt med avseende på möjligheten att ta hänsyn till fysiska personers val och behov.⁴

2.5 Brukarnöjdhet

Brukarnöjdhet brukar anses vara en av de viktigaste resultatparametrarna. Utifrån resultaten av de brukarundersökningar som har genomförts av Socialstyrelsen, finns dock anledning att vara försiktig med slutsatser. Bristande svarsfrekvens, stort tolkningsutrymme av frågor samt det faktum att det många gånger är anhöriga som fyller i enkäten behöver tas i beaktande.

Likväl finns anledning att följa den övergripande trenden när det gäller brukarnöjdheten. Den totala brukarnöjdheten sjönk från 86 procent 2014 till 78 procent 2015. Resultatet 2016 visar dock att den totala nöjdheten ökat igen, till 83 procent⁵.

Tabell 1 Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)

Helhetssyn hemtjänst andel %	2014	2015	2016
Södertälje	86	78	83

I Upphandlingsutredningen 2010, som presenterades 2013, berördes frågan om enskildas val i förhållande till dåvarande upphandlingslagstiftning. Det konstaterades att ett stort antal utförare i ett valfrihetssystem enligt LOV, som är en erfarenhet från främst hemtjänst i storstadsregionerna, gör valet svårare för den enskilde samtidigt som administrationen ökar för den myndighet som ska följa upp avtalen.

En målsättning med nuvarande modell var att erbjuda brukarna i Södertälje valfrihet, men med ett begränsat antal utförare. Hur man som brukare uppfattar valsituationen är dock inte entydigt. För en del räcker det med möjligheten att få göra ett val, eller lämna önskemål, medan andra upplever att de fått göra ett reellt val om de också omgående får den utförare de önskar.

³ 6 855 225 kr. Se www.upphandlingsmyndigheten.se för mer information

⁴ Stycket bygger på information från Upphandlingsmyndigheten samt prop. 2015/16:195 del 1 s. 520

⁵ Socialstyrelsens undersökning *Så tycker de äldre om äldreomsorgen 2016*

I Socialstyrelsens undersökning får brukarna svara på frågan om de fått välja utförare. Utifrån resultatet kan några intressanta iakttagelser göras. För Södertäljes del har andelen som uppgett att de fått välja utförare minskat i förhållande till föregående resultat, från 83 till 77 procent⁶. En intressant jämförelse kan dock göras med kommuner med hög andel privata utförare, Nacka, Huddinge och Stockholm samt två kommuner som inte har valfrihetssystem, Eskilstuna och Botkyrka. I förhållande till kommunerna med hög andel privata utförare så anger brukarna i Södertälje att de fått välja utförare i högre utsträckning än i både Huddinge och Stockholm. Noterbart är också att i kommunerna utan valfrihetssystem skiljer sig andelen som svarat att de fått välja utförare relativt mycket. I dessa båda kommuner har också väsentligt färre svarat att det fått välja utförare jämfört med såväl Södertälje som Nacka, Huddinge och Stockholm.

Tabell 2 Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - välja utförare, andel (%)

Välja utförare, andel (%)	Kommun	2014	2015	2016
	Botkyrka	15	25	20
	Eskilstuna	32	32	31
	Huddinge	76	76	74
	Nacka	84	85	88
	Stockholm	71	73	73
	Södertälje	79	83	77
	Riket	53	55	56

Precis som när det gäller den övergripande brukarnöjdheten varierar resultaten även här över tid, och någon entydig bild framträder inte. Det finns dock anledning att fortsätta följa utvecklingen av brukarnas uppfattning av såväl hemtjänsten som helhet som möjligheten att välja utförare.

2.6 Införande av kommunal hemsjukvård

Enligt beslut 2016 har landstinget och Kommunförbundet Stockholms län kommit överens om att inleda en process för att skatteväxla hemsjukvården till kommunerna 2020. Ett arbete inleds under 2017 för att fastställa förslag till omfattning och nivå på skatteväxlingen. Beslut från länets samtliga kommunfullmäktige samt landstingsfullmäktige ska finnas senast till hösten 2018. Ett beslut om kommunal hemsjukvård kommer att innebära nya arbetsformer för hemtjänsten och den hälso- och sjukvårdspersonal som ska utföra hemsjukvård. Ett överförande av hemsjukvård till kommunerna medför att beslut behöver tas i kommunen om i vilken regi den ska bedrivas. Beroende på val av styrmodell i kommunerna kan hemsjukvården utföras på olika sätt; i egen regi, av kommunala bolag eller via andra upphandlade aktörer.

⁶ Ibid.

3 Fortsatt utförande av hemtjänst enligt nuvarande modell – överväganden och förslag

Kontoret avser att nyttja det sista optionsåret i föreliggande avtal. Detta innebär att nuvarande leverantörer erbjuds ett avtal till november 2018. I det fall en eller flera leverantörer inte förlänger sina avtal behöver kommunens egenregiverksamhet tillfälligt ta över befintliga brukare.

Den fortsatta minskningen av antalet utförda timmar inom hemtjänsten och nettokostnaden visar att kontroll har uppnåtts. Arbetet med att effektivisera hemtjänsten i egen regi och att skapa högre rättssäkerhet och kvalitet genom bland annat införande av digital tid- och insatsrapportering pågår. Den nya LOU som började gälla 2017 medger ett fortsatt system för brukarval enligt Södertäljes modell. Valfärdsutredningens förslag om vinsttak och eventuell ny lag för valfrihetssystem har ännu inte behandlats av riksdagen.

Mot bakgrund av ovanstående och att Södertälje kommuns modell för hemtjänst uppfyllt de målsättningar som kommunfullmäktige satt upp för verksamheten föreslår kontoret att ny upphandling av utförande av hemtjänst enligt LOU görs.

En förnyad upphandling bör annonseras senast i februari 2018. Ett arbete med att ta fram kravspecifikation och göra andra förberedelser behöver därmed ske under hösten 2017.

3.1 Förutsättningar för en fortsatt hållbar modell

Syftet med nuvarande modell för hemtjänst var att nå ut till både stora, mellanstora och mindre leverantörer och spannen var därför anpassade så att det var rimligt för leverantörerna att vilja/kunna lämna anbud. 55 procent av volymen var tilldelad kommunens egen regi och övriga 45 procent konkurrensutsattes. I förfrågningsunderlaget utgick tilldelningen utifrån en halvårsprognos av det totala antalet biståndsbedömda timmar, som då beräknades till ca 429 830 timmar.

Vid beslut om ny upphandling behöver några ställningstaganden göras. De biståndsbedömda timmarna har sedan 2016 visat en nedåtgående trend. I uppföljningen av den nya modellen för hemtjänst 2016 konstaterades att minskningen av det totala antalet timmar inom hemtjänsten får en effekt för samtliga utförare när det gäller volymen timmar utifrån procentfördelningen, inte minst för utförarna med 4 procent av uppdraget. För att utföraren ska kunna driva sin verksamhet utifrån en minskad timvolym och föreliggande procentsatser bedömer kontoret att det krävs en relativt stor effektivisering. För att ge de mindre tilldelningarna möjlighet att bedriva verksamheten med god kvalitet bör därför alternativet att förändra volymen genom ändrad procentfördelning och samtidigt se över ersättningsmodellen övervägas. Slutligen kan konstateras att en ny konkurrensutsättning av hemtjänstuppdraget kan innebära att helt eller delvis nya aktörer blir aktuella. Det behöver därför också säkerställas i en plan hur en övergång av brukare ska genomföras om andra leverantörer får avtal än de som är avtalsleverantörer idag.

Andra aspekter för en långsiktigt hållbar modell, exempelvis krav på kvalitet och utvecklade former för en god uppföljning blir centrala att beakta i kommande arbete med att förbereda en förnyad upphandling.

3.2 Förslag på tidplan och modell för ny upphandling enligt LOU

Tidplan

Tidplanen för en förnyad upphandling enligt LOU visas i tabellen nedan:

Moment	Tidpunkt
Förberedelser och framtagande av kravspecifikation	Hösten 2017
Annonsering i Tendsign	v 8 19-23 februari 2018
Anbud in	v13 26-30 mars 2018
Utvärdering klar	v18-19 30 april - 11 maj 2018
Avtal tecknas	v 22 28 maj - 1 juni 2018
Tid för eventuell överprövning	Ca 4 månader
Eventuellt nytt avtalstecknande	v 39 28 september 2018

Förslag på modell för upphandlingen

För att fortsatt möjliggöra för leverantörer av olika storlek att lämna anbud i upphandlingen föreslås en fortsatt procentfördelning. Kontoret föreslår dock att andelen för egen regi respektive upphandlad volym justeras för att ta hänsyn till de förändrade villkor som minskningen av antalet beviljade timmar medför. För att ge samtliga utförare i systemet så likvärdiga villkor som möjligt föreslås att andelen timmar som tillfaller egen regi, ligger i ett spann om 40 - 55 procent och att det är kommunstyrelsen, som beslutar exakta fördelningen mellan egen regi och externa leverantörer.

Förslaget innebär att andelen timmar för egen regi ligger mellan 40 - 55 procent. Detta innebär således att 60 - 45 procent konkurrensutsätts. Två externa leverantörer föreslås få 4 - 6 procent, en leverantör 9 - 12 procent och två leverantörer 14 - 18 procent beroende på vilket beslut som fattas i kommunstyrelsen. En beräkning har gjorts utifrån en ersättningsnivå på 390 kronor och den sammantagna bedömningen är att denna fördelning ger skäliga villkor för utförande av hemtjänst.

För att ytterligare säkerställa en effektiv och hållbar modell föreslås dock att en översyn av ersättningsmodellen görs, där även möjligheten att införa momskompensation övervägs.

§ 40 Framtida utförare av hemtjänst

Dnr: OMS 17/033

Sammanfattning av ärendet

Beslut togs av kommunfullmäktige (2014-02-03, § 6) att avsluta valfrihetssystemet enligt LOV och istället göra en upphandling av hemtjänstutförare enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling). Äldreomsorgsnämnden, omsorgsnämnden och kommundelsnämnderna fick uppdraget att införa den nya modellen för utförande av hemtjänst. Det nya systemet för valfrihet togs i bruk den 1 december 2014. Avtalet med de hemtjänstutförare som upphandlades enligt LOU löpte till november 2016.

En uppföljning av det nya valfrihetssystemet för hemtjänst gjordes under 2016 (beslut KF 2016-10-03, § 149). Förlängning av avtalen tecknades med samtliga utförare. Dessa löper ut i november 2017. Avtalen kan sedan förlängas ytterligare ett år, till och med november 2018.

Eftersom endast ett optionsår av nuvarande avtal med privata utförare av hemtjänst återstår behöver beslut tas avseende det fortsatta utförandet av hemtjänst i Södertälje kommun.

I föreliggande rapport görs en uppdaterad beskrivning av nuläget utifrån den uppföljning som gjordes 2016. Uppföljningen av antalet utförda timmar inom hemtjänsten och nettokostnaderna visar en fortsatt nedåtgående trend. Arbetet med att effektivisera verksamheten i egen regi och att skapa högre rättssäkerhet och kvalitet genom bland annat införande av digital tid- och insatsrapportering pågår. De biståndsbedömda timmarna har sedan 2016 visat en nedåtgående trend.

Mot bakgrund av att Södertälje kommuns modell för hemtjänst uppfyllt de målsättningar som kommunfullmäktige satt upp för verksamheten avser kontoret att nyttja det sista optionsåret i föreliggande avtal. Kontoret föreslår därtill att ny upphandling enligt LOU görs. För att säkerställa att nya avtal tecknats innan det sista optionsåret löper ut behöver en upphandling inledas senast i februari 2018. Arbetet med att förbereda ett kvalitetssäkrat underlag för upphandlingen behöver inledas senast till augusti 2017

Beslutsunderlag

Social- och omsorgskontorets rapport "Framtida utförande av hemtjänst", daterad 2017-05-09

Social- och omsorgskontorets tjänsteskrivelse, daterad 2017-05-09

Justerandes signum

Anslagsdatum

Utdragsbestyrkande

Yrkande

Tage Gripenstam (C), Viveca Rabenius och Andreas Wang Ellefsen (M) yrkar på att:

1. Nämnden uppdrar till förvaltningen att förbereda en återgång till en kvalitetssäkrad hemtjänst med fastställda krav och kriterier enligt lagen om valfrihetssystem (LOV), som kan träda i kraft från november 2018
2. Nämnden bifaller en att en översyn av ersättningsmodellen genomförs.

Ordföranden yrkar på att nämnden beslutar enligt framskrivet förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer Tage Gripenstam (C) m.fl. förslag mot sitt eget och finner att nämnden beslutar enligt ordförandens förslag.

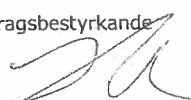
Omsorgsnämndens beslut

1. Nämnden tillstyrker förslaget att ny upphandling av utförare av hemtjänst görs enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) utifrån föreslagen fördelningsprincip.
2. Nämnden tillstyrker att en översyn av ersättningsmodellen genomförs.
3. Nämnden tillstyrker att Kommunstyrelsen fastställer fördelningen mellan hemtjänst som utförs i egen regi och av externa hemtjänstföretag.

Reservation

Tage Gripenstam (C), Viveca Rabenius (L), Siv Bosson (M) och Andreas Wang Ellefsen (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget och inlämnar skriftlig reservation

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Äldreomsorgsnämnden
KHR
KPR
Akten

Justerandes signum		Anslagsdatum	Utdragsbestyrkande
			

Moderaterna
Liberalerna
Kristdemokraterna
Centerpartiet

OMSORGSNÄMNDEN
2017-06-01

RESERVATION/SÄRSKILT YTTRANDE

Ärende 14

Framtida utförande av hemtjänst

Sammanfattning av ärendet

Beslut togs av kommunfullmäktige den 3 februari 2014 att avsluta valfrihetssystemet enligt LOV och istället göra en upphandling av hemtjänstutförare enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling). Äldreomsorgsnämnden, omsorgsnämnden och kommundelsnämnderna fick uppdraget att införa den nya modellen för utförande av hemtjänst.

Under 2016 gjordes en uppföljning av den nya modellen för hemtjänst och beslut togs i kommunfullmäktige i oktober. Förlängning av avtalen tecknades med samtliga utförare. Dessa löper ut i november 2017. Avtalen kan förlängas ytterligare ett år, till och med november 2018. Kontoret föreslår att en ny upphandling enligt LOU görs och att en upphandling inleds senast i februari 2018.

Kontoret föreslår att andelen timmar som tillfaller egen regi ligger i ett spann om 40-55 procent och att spannet 60-45 procent konkurrensutsätts. Kommunstyrelsen föreslås bestämma den procentuella fördelningen mellan egen regi och externa leverantörer av hemtjänst. Två externa leverantörer föreslås få 4-6 procent, en leverantör 9-12 procent och två leverantörer 14-18 procent beroende på vilket beslut som tas av kommunstyrelsen.

Alliansens bedömning

När beslut togs i kommunfullmäktige att avsluta Lagen om valfrihetssystem (LOV) inom hemtjänsten reserverade sig samtliga allianspartier mot beslutet. Alliansen slog vakt om de äldres rätt att välja utförare av stöd och service i hemmet, som med den nya modellen kraftigt inskränktes.

Nu står vi återigen inför ett ställningstagande om hur framtidens hemtjänst ska utföras i Södertälje kommun för våra äldre invånare. Förslaget från förvaltningen är en upphandling enligt LOU och att Södertälje kommun utför hemtjänst i egen regi mellan 40-55 procent och externa leverantörer 60-45 procent, beroende på vad kommunstyrelsen fastställer för procentdelning.

Alliansen står fortsatt fast vid vårt tidigare ställningstagande att LOV ska vara gällande i Södertälje. Eftersom vi sätter brukaren i centrum vill vi att förvaltningen förbereder ett återinförande av

LOV inom hemtjänsten senast i november 2018, till skillnad från den styrande trion som vill fortsätta på den inslagna vägen med LOU. Samtidigt är vi tydliga med att det krävs en kvalitetssäkring och en gedigen kravlista vid certifiering av hemtjänstföretag. För att minimera risken för att oegentligheter ska uppstå vill vi inrätta en oberoende kvalitetsenhet.

Därutöver kan Alliansen konstatera att med en fortsatt modell med LOU innebär det att varje utförarens andel är låst av en procentsats och oavsett hur bra tjänsten utförs kan inte den leverantören få fler brukare om procentsatsen är nådd. Det är varken bra för brukaren eller utföraren. Därtill innebär modellen att det inte är möjligt för nya företag att bli utförare, eftersom utförarna är bestämda i upphandlingen.

Detta sammantaget gör att vi föreslår att Södertälje kommun bör förbereda en återgång till Lagen om valfrihetssystem (LOV), som kan träda i kraft senast i november 2018 när nuvarande avtal, inklusive förlängningar, löper ut. Detta arbete ska naturligtvis ske parallellt med inrättandet av den oberoende kvalitetsenhet, som vi föreslagit i vår gemensamma Mål- och budgethemställan för 2017.

Alliansens yrkande

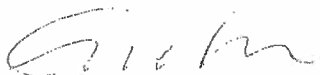
Äldreomsorgsnämnden/omsorgsnämnden

1. Nämnden uppdrar till förvaltningen att förbereda en återgång till en kvalitetssäkrad hemtjänst med fastställda krav och kriterier enligt Lagen om valfrihetssystem (LOV), som kan träda i kraft från och med november 2018.
2. Nämnden bifaller att en översyn av ersättningsmodellen genomförs.

Då vi inte fick gehör för vårt yrkande reserverar vi oss (M), (L) och (C) mot äldreomsorgsnämndens beslut respektive avger ett särskilt yttrande (KD).

Södertälje den 1 juni 2017

Reservation:

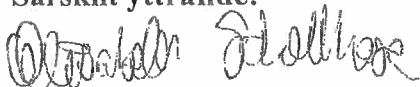
Andreas Wang Ellefsen (M)

Viveca Rabenius (L)

Tage Gripenstam (C)

Särskilt yttrande:

Elisabeth Schellhase (KD)

§ 48 Framtida utförare av hemtjänst

Dnr: 17/015

Sammanfattning av ärendet

Beslut togs av kommunfullmäktige (2014-02-03, § 6) att avsluta valfrihetssystemet enligt LOV och istället göra en upphandling av hemtjänstutförare enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling). Äldreomsorgsnämnden, omsorgsnämnden och kommunalnämnderna fick uppdraget att införa den nya modellen för utförande av hemtjänst. Det nya systemet för valfrihet togs i bruk den 1 december 2014. Avtalet med de hemtjänstutförare som upphandlades enligt LOU löpte till november 2016.

En uppföljning av det nya valfrihetssystemet för hemtjänst gjordes under 2016 (beslut KF 2016-10-03, § 149). Förlängning av avtalen tecknades med samtliga utförare. Dessa löper ut i november 2017. Avtalen kan sedan förlängas ytterligare ett år, till och med november 2018.

Eftersom endast ett optionsår av nuvarande avtal med privata utförare av hemtjänst återstår behöver beslut tas avseende det fortsatta utförandet av hemtjänst i Södertälje kommun.

I föreliggande rapport görs en uppdaterad beskrivning av nuläget utifrån den uppföljning som gjordes 2016. Uppföljningen av antalet utförda timmar inom hemtjänsten och nettokostnaderna visar en fortsatt nedåtgående trend. Arbetet med att effektivisera verksamheten i egen regi och att skapa högre rättssäkerhet och kvalitet genom bland annat införande av digital tid- och insatsrapportering pågår. De biståndsbedömda timmarna har sedan 2016 visat en nedåtgående trend.

Mot bakgrund av att Södertälje kommuns modell för hemtjänst uppfyllt de målsättningar som kommunfullmäktige satt upp för verksamheten avser kontoret att nyttja det sista optionsåret i föreliggande avtal. Kontoret föreslår därtill att ny upphandling enligt LOU görs. För att säkerställa att nya avtal tecknats innan det sista optionsåret löper ut behöver en upphandling inledas senast i februari 2018. Arbetet med att förbereda ett kvalitetssäkrat underlag för upphandlingen behöver inledas senast till augusti 2017.

Beslutsunderlag

Social- och omsorgskontorets rapport "Framtida utförande av hemtjänst", daterad 2017-05-09

Social- och omsorgskontorets tjänsteskrivelse, daterad 2017-05-09

Skrivelse från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet – Framtida utförare av hemtjänst, protokollsbilaga § 48A

Yrkande

Ordföranden yrkar på att nämnden ska besluta att:

1. Nämnden tillstyrker förslaget att ny upphandling av utförare av hemtjänst görs enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).
2. Nämnden tillstyrker att en översyn av ersättningsmodellen genomförs.

Justerandes signum 	Anslagsdatum	Utdragsbestyrkande
---	--------------	--------------------

3. Nämnden tillstyrker att Kommunstyrelsen fastställer såväl antal leverantörer som ska upphandlas som storleken av hemtjänstuppdraget som ska utföras hemtjänst i egen regi respektive av de olika leverantörerna

Mats Dahl (M) yrkar för Moderaternas räkning att äldreomsorgsnämnden ska besluta:

1. Nämnden uppdrar till förvaltningen att förbereda en återgång till en kvalitetssäkrad hemtjänst med fastställda krav och kriterier enligt Lagen om valfrihetssystem (LOV), som kan träda i kraft från och med november 2018.
2. Nämnden bifaller att en översyn av ersättningsmodellen genomförs.

Propositionsordning

1. Ordföranden ställer Mats Dahls (M) förslag till beslutspunkt 1. Mot ordförandens förslag till beslutspunkt 1. Och finner att nämnden beslutar enligt ordförandens förslag.
2. Ordföranden ställer sitt förslag till beslutspunkt 2. mot Mats Dahls (M) förslag till beslutspunkt 2. och finner att nämnden beslutar enligt ordförandens förslag.
3. Ordföranden frågar om nämnden kan besluta enligt SVMPS förslag till beslutspunkt 3. och finner att nämnden gör så.

Äldreomsorgsnämndens beslut

1. Nämnden tillstyrker förslaget att ny upphandling av utförare av hemtjänst görs enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).
2. Nämnden tillstyrker att en översyn av ersättningsmodellen genomförs.
3. Nämnden tillstyrker att Kommunstyrelsen fastställer såväl antal leverantörer som ska upphandlas som storleken av hemtjänstuppdraget som ska utföras hemtjänst i egen regi respektive av de olika leverantörerna

Reservation

Mats Dahl (M) och Birgitta Hammarlöf reserverar sig till förmån för sitt eget förslag och inlämnar skriftlig reservation, protokollsbilaga § 48B

Särskilda yttranden

Ordföranden lämnar in ett särskilt yttrande i ärendet, protokollsbilaga § 48 C

Beslutet skickas till

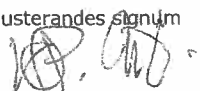
Kommunstyrelsen

Omsorgsnämnden

KPR

KHR

Akten

Justerandes signum 	Anslagsdatum	Utdragsbestyrkande
---	--------------	--------------------

2017-05-30

Kommunalrådskansliet
Socialdemokraterna
Miljöpartiet
Vänsterpartiet

Kommunstyrelsen

Ärende 14 Framtida utförare av hemtjänst

Avtalstiden för den pågående upphandlingen av hemtjänstutförare inklusive optionsår löper ut i november 2018. Nämnden har därför att ta ställning till hur hemtjänsten i Södertälje kommun ska utföras efter denna tidpunkt.

Social- och omsorgskontoret har tagit fram en rapport med beskrivning av nuläge daterad 170509 som underlag för beslut. Kontoret konstaterar att modellen för hemtjänst uppfyllt de målsättningar som kommunfullmäktige satt upp. LOU är alltså en väl fungerande upphandlingsmodell. Vi tillstyrker att en upphandling görs och att LOU används vid upphandlingen.

När det gäller antal leverantörer belyser tjänsteskrivelsen bara fördelningen med fem externa leverantörer förutom egen regi. Vi tycker inte detta är tillräckligt, även ett par alternativ med annat antal leverantörer bör belysas innan kommunstyrelsen fattar beslut. Om man till exempel väljer fyra externa leverantörer så kan dessa få en större procentuell andel av hemtjänstuppdraget vilket kontoret rekommenderar. Vi rekommenderar dessutom att egen regi får minst 50 % av hemtjänstuppdraget.

Eftersom kommunstyrelsen först har att besluta om antal externa leverantörer och alternativ inte finns redovisade i rapporten kan vi inte nu ta ställning till några fördelningsintervall. Vi vill därför inte ta ställning till fördelningsförslaget utan överlåter det till kommunstyrelsen när de först beslutat om antal externa utförare.

Förslag till beslut

1. Nämnden tillstyrker att en ny upphandling av utförare av hemtjänst görs enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).
2. Nämnden tillstyrker att en översyn av ersättningsmodellen genomförs.
3. Nämnden tillstyrker att kommunstyrelsen fastställer såväl antal leverantörer som ska upphandlas som storleken av hemtjänstuppdraget som ska utföras hemtjänst i egen regi respektive av de olika leverantörerna.

Vänsterpartiet

Protokollsbilaga 48C

Särskilt yttrande: Upphandling hemtjänst

Vår grundsyn är att välfärd som finansieras av skattemedel inte är en marknad där vinstintresse, skatteupplägg mm ska styra. Vinster ska huvudsakligen återinvesteras i berörd verksamhet. Inom välfärden ska alltid kvalitet och likvärdighet stå i centrum. Fördelningen av välfärdens resurser ska styras efter behov. Ytterligare en central princip är att skattemedel ska användas till just den verksamhet de är avsedda för.

Vänsterpartiet ser positivt på s.k. SVB-bolag, kooperativ och andra idéburna aktörer som inte har vinstintresse som drivkraft och där anställda och brukare har avgörande inflytande.

En majoritet av medborgarna i Sverige är för en mångfald av aktörer inom välfärdssektorn men mot att vinster plockas ut ur välfärdssektorn.

För Vänsterpartiet är den enskilda individen som behöver samhällets stöd för att klara sitt dagliga liv det viktigaste. Vänsterpartiet utgår från den enskildes behov av stöd därför anser vi att kvalitetskriterier vid upphandling ska vara så höga att medborgarens trygghet garanteras. Vänsterpartiet utgår även från individens möjlighet till valfrihet utifrån sina behov för ett bra liv oavsett om det är på ett vård- och omsorgsboende eller inom hemtjänsten.

Vi konstaterar att dagens modell möjliggjort en rimlig tillsyn och kontroll efter det katastrofala införandet av LOV i Södertälje. Kvar står dock att systemet med fritt vinstuttag ur välfärdsystemen urholkar framtidens äldreomsorger

Vänsterpartiet ser att kommunens huvuduppgift är att utveckla kvalitet och valfrihet vid valet av tjänster i den kommunala verksamheten och inte enbart begränsas till val av utförare

Vänsterpartiet anser att egen regi bör vara huvudalternativet med minst samma andel som i dag (55 %). En andel ska vid upphandling alltid reserveras för företag som inte baseras på vinstintresset som exempelvis s.k. SVB-företag, kooperativ, löntagarägda företag och idéburna aktörer och ges vid upphandling förtur framför rent vinstdrivande företag

I upphandlingskriterierna anser Vänsterpartiet att ska det vara tydligt och självklart att delade turer inte ska ske för att tillförsäkra anställda rimliga arbetsvillkor oavsett arbetsgivare.

En kommunmedborgare ska alltid garanteras det kommunala alternativet om den så begär. Vid ev. upphandling ska vinstuttaget begränsas till en rimlig nivå

Södertälje 31 maj 2017

Kerstin Pettersson
Birgitta Johansson

Moderaterna
Liberalerna
Kristdemokraterna
Centerpartiet

Protokollbrevet 7aB

ÄLDREOMSORGSNÄMNDEN
2017-05-30

RESERVATION/SÄRSKILT YTTRANDE

Ärende 14

Framtida utförande av hemtjänst

Sammanfattning av ärendet

Beslut togs av kommunfullmäktige den 3 februari 2014 att avsluta valfrihetssystemet enligt LOV och istället göra en upphandling av hemtjänstutförare enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling). Äldreomsorgsnämnden, omsorgsnämnden och kommundelsnämnderna fick uppdraget att införa den nya modellen för utförande av hemtjänst.

Under 2016 gjordes en uppföljning av den nya modellen för hemtjänst och beslut togs i kommunfullmäktige i oktober. Förlängning av avtalen tecknades med samtliga utförare. Dessa löper ut i november 2017. Avtalen kan förlängas ytterligare ett år, till och med november 2018. Kontoret föreslår att en ny upphandling enligt LOU görs och att en upphandling inleds senast i februari 2018.

Kontoret föreslår att andelen timmar som tillfaller egen regi ligger i ett spann om 40-55 procent och att spannet 60-45 procent konkurrensutsätts. Kommunstyrelsen föreslås bestämma den procentuella fördelningen mellan egen regi och externa leverantörer av hemtjänst. Två externa leverantörer föreslås få 4-6 procent, en leverantör 9-12 procent och två leverantörer 14-18 procent beroende på vilket beslut som tas av kommunstyrelsen.

Alliansens bedömning

När beslut togs i kommunfullmäktige att avsluta Lagen om valfrihetssystem (LOV) inom hemtjänsten reserverade sig samtliga allianspartier mot beslutet. Alliansen slog vakt om de äldres rätt att välja utförare av stöd och service i hemmet, som med den nya modellen kraftigt inskränktes.

Nu står vi återigen inför ett ställningstagande om hur framtidens hemtjänst ska utföras i Södertälje kommun för våra äldre invånare. Förslaget från förvaltningen är en upphandling enligt LOU och att Södertälje kommun utför hemtjänst i egen regi mellan 40-55 procent och externa leverantörer 60-45 procent, beroende på vad kommunstyrelsen fastställer för procentdelning.

Alliansen står fortsatt fast vid vårt tidigare ställningstagande att LOV ska vara gällande i Södertälje. Eftersom vi sätter brukaren i centrum vill vi att förvaltningen förbereder ett återinförande av

LOV inom hemtjänsten senast i november 2018, till skillnad från den styrande trion som vill fortsätta på den inslagna vägen med LOU. Samtidigt är vi tydliga med att det krävs en kvalitetssäkring och en gedigen kravlista vid certifiering av hemtjänstföretag. För att minimera risken för att oegentligheter ska uppstå vill vi inrätta en oberoende kvalitetsenhet.

Därutöver kan Alliansen konstatera att med en fortsatt modell med LOU innebär det att varje utförarens andel är låst av en procentsats och oavsett hur bra tjänsten utförs kan inte den leverantören få fler brukare om procentsatsen är nådd. Det är varken bra för brukaren eller utföraren. Därtill innebär modellen att det inte är möjligt för nya företag att bli utförare, eftersom utförarna är bestämda i upphandlingen.

Detta sammantaget gör att vi föreslår att Södertälje kommun bör förbereda en återgång till Lagen om valfrihetssystem (LOV), som kan träda i kraft senast i november 2018 när nuvarande avtal, inklusive förlängningar, löper ut. Detta arbete ska naturligtvis ske parallellt med inrättandet av den oberoende kvalitetsenhet, som vi föreslagit i vår gemensamma Mål- och budgethemställan för 2017.

Alliansens yrkande

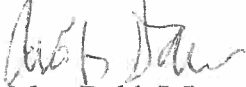
Äldreomsorgsnämnden/omsorgsnämnden

1. Nämnden uppdrar till förvaltningen att förbereda en återgång till en kvalitetssäkrad hemtjänst med fastställda krav och kriterier enligt Lagen om valfrihetssystem (LOV), som kan träda i kraft från och med november 2018.
2. Nämnden bifaller att en översyn av ersättningsmodellen genomförs.

Då vi inte fick gehör för vårt yrkande reserverar vi oss (M), (L) och (KD) mot äldreomsorgsnämndens beslut respektive avger ett särskilt yttrande (C).

Södertälje den 30 maj 2017

Reservation:

Mats Dahl (M)

Nils-Gunnar Lindh (L)

Ingrid Ahlman (KD)

Särskilt yttrande:

Karin Halldin (C)

Vänsterpartiet

Kommunstyrelsen

Särskilt yttrande: Upphandling hemtjänst

Vänsterpartiet står bakom dagens beslut. I kommande upphandlingskriterier och urval ser vi som en självklarhet att Kommunen vid sidan av egenregiverksamhet ser särskilt positivt på idéburna aktörer, kooperativ, löntagarägda företag och s k SVB-företag som en form att utveckla alternativ i välfärden.

Vår grundsyn är att välfärd som finansieras av skattemedel inte är en marknad där vinstintresse, skatteupplägg mm ska styra. Vinster ska huvudsakligen återinvesteras i berörd verksamhet. Inom välfärden ska alltid kvalitet och likvärdighet stå i centrum. Ytterligare en central princip är att skattemedel ska användas till just den verksamhet de är avsedda för.

Vänsterpartiet ser positivt på idéburna aktörer, kooperativ och andra s.k. SVB-bolag som inte har vinstintresse som drivkraft och där anställda och brukare har avgörande inflytande.

LOV-experimentet var en gökunge med skenande utflöde av kapital ur Södertäljes välfärdsverksamhet. Dagens modell har möjliggjort en rimlig tillsyn och kontroll efter LOV-katastrofen i Södertälje. Den nyligen införda kontrollen med tidsmätning vid besök hos brukaren har haft välgörande effekt på att utförandet av tjänster och står nu i proportion till kostnaderna för alla utförare.

I framtiden bör en andel alltid reserveras för företag som inte baseras på vinstintresset. Idéburna aktörer, kooperativ, löntagarägda företag bör ha förtur framför rent vinstdrivande företag. Så ser lagen tyvärr inte ut i dag.

I kommande upphandlingskriterier anser Vänsterpartiet att det ska vara tydligt och självklart att delade turer inte ska ske för att tillförsäkra anställda rimliga arbetsvillkor oavsett arbetsgivare.

Södertälje kommun ser gärna att idéburna aktörer, kooperativ, löntagarägda företag och s k SVB-företag finns med bland anbuderna

En kommunmedborgare ska alltid garanteras det kommunala alternativet om den så begär.

Södertälje 1 sept 2017

Staffan Norberg(v)

Erika Murga(v)